

תאריך חתימה: 08/09/24

ת"צ 09-24-

בבית המשפט המחוזי
בירושלים

בעניין:

עו"ד אסף ברוך, ת.ז. 035849835
מרח' בשמת 12, אופקים טל': 053-4260850
דוא"ל: asaf241180@gmail.com

המבקש;

ע"י ב"כ – ברק רון, עו"ד, מ.ר. 26699
מרחוב בן גמלא 44, הוד השרון
טל: 09-7452223; פקס: 153-986-26677
דוא"ל: barak@brlaw.co.il

- נ ג ד -

1. ח. כהן סוכנות מזון ומשקאות בע"מ ח.פ. 510953979
 2. ח. כהן יבוא שיווק ולוגיסטיקה בע"מ ח.פ. 516707981
- שתיחן מרח' האורגים 223, אזור התעשיה, נתיבות. ת.ד.
5168; טל: 08-9930991; פקס: 08-9934020; מייל:
shave@hcohen.co.il

המשיבות

מהות התביעה: תביעה כספית, שמתבקש אישורה כתביעה ייצוגית עפ"י חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות" או "החוק").

סכום התביעה האישית: 331.8 ₪.

סכום התביעה הייצוגית: מעל 2,500,000 ₪. לא ניתן להערכה מדוייקת.

תובענות בעניין דומה: בהתאם לסעיף 5(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, המבקש מצא בפנקס התובענות הייצוגיות בקשה לאישור או תובענה ייצוגית אשר השאלות המהותיות של עובדה או משפט המשותפות לחברי הקבוצה המתעוררות בה, כולן או חלקן, זהות או דומות בעיקרן לשאלות כאמור המתעוררות בתובענה זו: ת"צ - 01-11916-24; ת"צ 05-24-30149.

סכום אגרה שיש לשלם בהתאם לתקנה 7א(א)(1) ופרט 11.ב. לתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007: 6,182 ₪.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית

הזמנה לדין

הואיל והמבקש הגיש בקשה לאישור תובענה כייצוגית זו נגדך, ככל שבית המשפט הנכבד יחליט שעלייך להשיב לבקשה, תהי מוזמנת להגיש תשובה לבקשה בתוך פרק הזמן כפי שייקבע על ידי בית המשפט הנכבד. לתשומת ליבך, ככל שבית המשפט הנכבד יחליט שיש להשיב על הבקשה ולא תגישי כתב תשובה, אזי לפי תקנה 130 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, תהיה למבקש הזכות לקבל החלטה שלא בפניך.

המבקש מתכבד בזאת להגיש לביהמ"ש הנכבד בקשה לאישור תובענה כייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות.

1. ביהמ"ש הנכבד מתבקש בזאת, כדלקמן:

- 1.1. לקבוע כי למבקש עילות תביעה על פי פרט 1 לתוספת השנייה בחוק ואשר מעוררות שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה;

- 1.2. לקבוע כי המבקש הראה כי נגרם לו נזק, לכל הפחות לכאורה ;
- 1.3. לאשר את התובענה אשר הוגשה ע"י המבקש כנגד המשיבות כתובענה ייצוגית, בשם כלל יחיד הקבוצה שייצוגן מתבקש (להלן: "הקבוצה"), כהגדרתן בבקשת אישור זו וזאת בהתאם לקבוע בחוק ;
- 1.4. ליתן את הסעדים המפורטים בבקשה זו ו/או ליתן כל סעד צודק וראוי אחר, כפי שיראה לנכון לביהמ"ש הנכבד, ולרבות צו המורה למשיבות למלא אחר הוראות הדין ולסמן את כלל המוצרים המיוצרים או המשווקים על ידן, בהתאם להוראות הדין ;
- 1.5. להגדיר, בהתאם למפורט בבקשה זו ובהתאם לאמור בס' 10(א) לחוק תובענות ייצוגיות, את חברי הקבוצה שבשמן תנוהל התובענה ;
- 1.6. לקבוע, בהתאם לס' 14(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, כי המבקש יהיה התובע המייצג וכי בא כוחו החתום על בקשה זו יהיה בא כוח המייצג.
2. עוד מתבקש ביהמ"ש הנכבד לקבוע, בהתאם לס' 14(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות, כי עילות התובענה הינן כדלקמן :
- 2.1. הפרת חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן: "חוק החוזים") וחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970 (להלן: "חוק החוזים תרופות") ;
- 2.2. הפרת הוראות חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 (להלן: "חוק הגנת הצרכן") ;
- 2.3. הפרת חוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג-1983- להלן: חוק איסור הונאה בכשרות".
- 2.4. הפרת הוראות חוק המכר, התשכ"ח-1968 (להלן: "חוק המכר").
- 2.5. עשיית עושר ולא במשפט בהתאם לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר") ;
- 2.6. עוולת הפרת חובה חקוקה כמשמעותה בסימן י" לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: "פקודת הנזיקין").
- 2.7. עוולת הרשלנות, כמשמעותה בסימן ד' (בסעיפים הרלוונטיים שבו לענייננו) לפקודת הנזיקין ;
3. להצהיר, להורות ולקבוע כי :
- 3.1. לאור המקובץ לעיל ולהלן, מתבקש ביהמ"ש הנכבד לקבוע כי ס' 41 לפקודת הנזיקין חל בנסיבות עניינה של תובענה זו ונטל הראייה וההוכחה מוטל על כתפי המשיבות ועליהן בלבד.
- 3.2. המשיבות עוולו כלפי חברי הקבוצה וכי המשיבות חייבות לפצות בגין כך את חברי הקבוצה, תוך מתן הסעדים הנדרשים במסגרת בקשת האישור.
- 3.3. לחייב את המשיבות לשאת בעלות כל הוצאה הכרוכה בניהול הליך זה ולרבות בעלות פרסום כל הודעה על פי החוק ועל פי תקנות תובענות ייצוגיות, תשי"ע-2010 (להלן: "תקנות תובענות ייצוגיות"), וכן לשאת בעלות שכר מומחים, מגשרים ובודקים, ככל שיידרשו.
4. ביהמ"ש הנכבד יתבקש לחייב את המשיבות לפצות את כל חברי הקבוצה ולהיטיב את מלוא נזיקיהם בשים לב לנסיבות התובענה בנוסף או לחילופין וככל שימצא ביהמ"ש הנכבד לנכון, יתבקש להורות על כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולן או חלקן, ו/או לטובת הציבור בהתאם לס' 20(ג) לחוק.

5. אין המבקש נוטל על עצמו את עול ההוכחה ו/או נטל הראיה מקום שאלו אינם מוטלים עליו במפורש בדין וכל הטענות הנטענות בבקשה זו הינן משלימות ו/או מצטברות, הכל בהתאם לתוכן הדברים, הקשרם והדבקים. הטענות המשפטיות נטענות אף לחילופין.
6. ביהמ"ש הנכבד מתבקש להורות על הסעדים המגיעים על פי כל דין וככל שקיים קושי לעמוד על נזקו האישי של כל חבר בקבוצה, להורות על סעד אחר לטובת הקבוצה, כולן או חלקן.
7. ביהמ"ש הנכבד מתבקש ליתן צו המורה כי ההחלטה בבקשה זו ונוסחה יפורסמו באופן שימצא לנכון ביהמ"ש הנכבד כראוי לתובענה מעין זו, תוך הטלת הוצאות הפרסום על המשיבות.
8. ביהמ"ש הנכבד יתבקש גם ליתן הוראות נוספות בדבר הדיון בתובענה, כפי שימצא ביהמ"ש הנכבד לנכון.
9. אלא אם נאמר אחרת, החלטות הנזכרות בבקשת האישור פורסמו באחד ממאגרי המידע הרשמיים או המסחריים (נבו, תקדין וכו'). ההדגשות בציטוטים אינן במקור, אלא אם נאמר אחרת.

א. מבוא

10. בקשת האישור עוסקת בהפרת הוראות חוק איסור הונאה בכשרות וחוק הגנת הצרכן, בכך שהמשיבות (או מי מהן), מייבאות ומשווקות כ-34 סוגים שונים של מוצרי מזון המוצגים ככשרים ובעלי אישור הרבנות הראשית לישראל בעוד שבפועל לא קיים למוצרים המיובאים על ידן אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל (להלן: "הרבנות לישראל") והכל תוך הטעיית הצרכנים וגרם נזק.
11. על המשיבות לפצות את חברי הקבוצה בגין הנזק שנגרם להם כתוצאה מהטעייתם אותם. נפנה להרצאת הדברים בהרחבה.

ב. בעלי הדין

ב.1 המבקש

12. המבקש הינו תושב ישראל, אב לארבעה ילדים, עורך דין וכתובתו כרשום בכותרת בקשה זו.

ב.2 המשיבות

13. המשיבות (להלן: "ח. כהן") הינן חברות בעירבון מוגבל שהתאגדו בישראל ואשר מי מהן ייבאה את מוצרי המזון מושא הבקשה, כפי שיפורט להלן בבקשה.
- כמפורט באתר המשיבות במרשתת, בכתובת <https://www.h-cohen.co.il>, מחלקת הייבוא בחברת ח. כהן פועלת לייבא עבור הקמעונאי והצרכן הישראלי מוצרי צריכה ומזון תחת מותג "שווה". עוד מצויין כי מחלקת הייבוא בת. כהן דואגת להביא מוצרים עם כשרויות מהודרת ולשם כך עובדת מול מספר גופי כשרות מהודרים ומחמירים ותחת פיקוח הרבנות הראשית לישראל.
- יצוין שחלק מהמוצרים המוזכרים בבקשה מיובאים על ידי המשיבה 1 וחלקם על ידי המשיבה 2, כאשר בכל מקרה המדובר במוצרים שחלקם, משווקים תחת המותג "שווה" שהינו "מותג הבית" של חברת ח. כהן והכתובת המופיעה על אריזות המוצרים זהה לכל אחת מהמשיבות.

ג. הגדרת הקבוצה

14. המבקש עותר כי הקבוצה המיוצגות בענייננו תוגדר באופן הבא:

"כלל הצרכנים, אשר רכשו או צרכו, את מוצרי המשיבות, המיובאים ומשווקים על ידן ומוצגים כבעלי אישור כשרות מאת הרבנות הראשית לישראל בעוד שבפועל לא קיים עבורם אישור כשרות בתוקף וזאת בתקופה שתחילתה שבע שנים שקדמו להגשת הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וסיומה ביום אישור התובענה כייצוגית".

15. ביהמ"ש הנכבד מתבקש להחיל החלטתו בבקשת האישור גם על מי שעילת תביעתו נוצרה עד למתן פסק דין בתביעה הייצוגית, לפי ס' 10(ב) לחוק תובענות ייצוגיות.

ד. המסכת העובדתית

16. המבקש רכש ברשת מחסני השוק וכן ברשת גוד מרקט (תת-רשת של רשת "יש חסד" שהינה רשת של מכולות שכונתיות לאוכלוסייה שצורכת מוצרי מזון בכשרות מהדרין), מוצרי מזון המיובאים ומשווקים על ידי המשיבות כמפורט להלן:

16.1 שמן זית כתית מעולה (תחת המותג "יש"), אשר יוצר ב-6.3.2024 ובתוקף עד ל-6.3.2026 בעלות של 27.90 ₪ המיובא על ידי ח. כהן בע"מ.

16.2 ערמונים קלופים וקלויים תחת המותג "שווה" המיובאים על ידי המשיבה 1.

16.3 פטריות שמפיניון שלמות תחת המותג "שווה" המיובאות על ידי המשיבה 1.

יצוין כי מטבע הדברים המבקש לא שמר את חשבונות הרכישה, אולם יצוין כי למיטב זכרונו של המבקש, את שמן הזית רכש במהלך חודש יוני 2024.

[1] העתק תמונות המוצרים אשר נותרו בביתו של המבקש, מצורף ומסומן **נספח 1**.

17. המבקש, בהיותו שומר תורה ומצוות, רוכש עבורו ועבור בני משפחתו, רק מוצרים בעלי אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית ומקפיד על רמת כשרות מהודרת בלבד.

18. מטבע הדברים, עת רכש את מוצרי המשיבות, בסניף מחסני השוק באופקים, רשת המפעילה עשרות סניפים בכל רחבי הארץ, כאשר הסניף באופקים בעל תעודת כשרות מאת הרבנות המקומית אופקים, סבר כי המוצרים בעלי אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל.

19. לאחרונה ערך המבקש בדיקה באתר הרבנות הראשית (מדובר במנוע חיפוש באתר הרבנות הראשית לישראל בו ניתן לבדוק את רשימת מוצרי מזון וחומרי גלם מיובאים שאושרו על ידי הרבנות), בנוגע לשמן הזית תחת המותג "יש" בכתובת:

https://www.gov.il/he/Departments/DynamicCollectors/chief_rabbinat_of_israel-list?skip=0

20. המבקש הקליד את שם המשיבות במנוע החיפוש תחת שם היבואן. על פי תוצאות החיפוש, עולה כי למשיבה 1 אין אף מוצר אשר מיובא על ידה ואשר אושר על ידי הרבנות הראשית לישראל ותעודת הכשרות שלו בתוקף וכי למשיבה 2, יש אישור אחד בלבד בתוקף, מאת הרבנות, שאינו נוגע לכלל המוצרים שהמבקש רכש וחלק ניכר מהם כבר נצרכו על ידו ועל ידי בני משפחתו.

21. משכך, המבקש יצר קשר עם מחלקת היבוא ברבנות הראשית ביום 2.9.2023 ושוחח עם נציגה מטעם מחלקת היבוא ברבנות אשר בדקה במאגרי הרבנות האם המשיבות בעלות אישורי כשרות מאת הרבנות למוצרים שרכש וצרך, ועולה כי למשיבות אין אישור מאת הרבנות בתוקף למוצרים שנרכשו ונצרכו על ידי המבקש. בעצם, למשיבות אין כל אישור בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל, למעט ביחס למוצר אחד שאינו נכלל בבקשת אישור זו.

[2] העתק תוצאות הבדיקה במנוע החיפוש של הרבנות הראשית לישראל, מצורף ומסומן **נספח 2**.

22. משהבין המבקש כי כמות לא מבוטלת של המוצרים כבר נצרכה (ובהחלט ייתכן שבעבר המבקש רכש וצרך מוצרים נוספים אשר נרכשו ברשת מחסני השוק ואשר מיובאים ומשווקים על ידי מי מהמשיבות), על ידו ובני משפחתו מטבע הדברים חש עוגמת נפש ותחושות שליליות של ניצול, תסכול, כעס ואכזבה, בשל הגילוי אודות הטעייתו על ידי המשיבות לאור העובדה שמוצרי המשיבות ללא אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל.

23. אילו המבקש היה יודע שמוצרי המשיבות ללא אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל, הרי שהמבקש כלל לא היה רוכש אותם ממיטב כספו, קל וחומר שלא צורך אותם ולא היה מאפשר לבני משפחתו לצרוך אותם.

24. המבקש ערך בדיקה בסניפי מחסני השוק באופקים ובבאר שבע, בסניף גוד מרקט באופקים וכן באתר היפר כהן און ליין (בכתובת: <https://www.hipercohen.co.il>) וזו רשימת מוצרי המשיבות הנמכרים כבעלי אישור כשרות מהרבנות הראשית לישראל, כאשר הם אינם בעלי היתר להימכר כאמור:

א. שמן זית כתית מעולה (תחת המותג "יש").

ב. שמן זית כתית מעולה (תחת המותג "מחנה יהודה").

ג. ערמונים קלופים וקלויים תחת המותג "שווה".

ד. פטריות שמפיניון שלמות תחת המותג "שווה" 400 גרם

ה. פטריות שמפיניון חתוכות תחת המותג "שווה" 400 גרם

ו. שמן קנולה תחת המותג "מחנה יהודה" 1 ליטר

ז. שמן קנולה שווה 1 ליטר

ח. שמן קנולה 5 ליטר שווה

ט. שמן חמניות מזוכך- שווה

י. אננס חתוך בסירופ קל שווה 565 גרם

יא. אננס חתוך בסירופ קל שווה 227 גרם

יב. פרוסות אננס בסירופ קל שווה 565

יג. פרוסות אננס בסירופ קל שווה 227

יד. קוקטייל פירות טרופי בסירופ קל שווה 565 גרם

טו. חצאי אפרסקים בסירופ קל 820 גרם שווה

טז. לבבות דקל שלם שווה 400 גרם

יז. לבבות דקל פרוס שווה 400 גרם

יח. חצאי אפרסקים 820 "יש"

יט. פילה דג אנשובי בשמן חמניות שווה

כ. פילה סרדינים בשמן סויה ללא עור ועצמות

- כא. סרדינים בשמן זית שווה 125 גרם
- כב. סרדינים בשמן סויה ופלפל ציילי שווה 125 גרם
- כג. סרדינים ברוטב עגבניות שווה 125 גרם
- כד. מקרלים בשמן צמחי שווה 125 גרם
- כה. פילה סרדינים בשמן צמחי שווה 125 גרם
- כו. טורטייה מקמח חיטה 6 יחידות 25 סמ" - שווה
- כז. טורטייה מקמח חיטה 8 יחידות 20 סמ" - שווה
- כח. טורטייה בתוספת קמח חיטה מלא ה 8 יחידות 20 סמ" - שווה
- כט. טורטייה קמח חיטה ותירס 8 יחידות 20 סמ" - שווה
- ל. טורטייה מקמח חיטה 6 יחידות 30 סמ" - שווה
- לא. פופקורן למיקרוגל מלח- שווה
- לב. פופקורן למיקרוגל חמאה- שווה
- לג. אטריות אורז דקות- שווה
- לד. איטריות אורז עבות- שווה

מכאן שמדובר בהפרת דין רחבת היקף, הכוללת מספר רב של מוצרים בעלי היקף מכירות עצום וודאי שלא מדובר במספר בודד של מוצרים בעלי היקף מכירות זניח.

[3] העתק עמודים רלוונטיים מתוך קטלוג המשיבות בנוגע למוצרים המשווקים תחת מותג הבית שווה", וכן תמונות של המוצרים תחת המותגים "מחנה יהודה" ו"יש" שהמבקש צילם במרכולים השונים מצורף ומסומן נספח 3.

25. **יתרה מזו, דומה שאילו רשתות השיווק אשר נושאות בתעודת כשרות מאת הרבנות המקומית היו יודעות כי מוצרי המשיבות ללא אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל, כלל לא היו משווקות את מוצרי המשיבות.**

26. המשיבות גרמו לצרכנים רבים לרכוש ולצרוך את המוצרים, תוך הטעייתם לחשוב שאלה נושאים אישור כשרות בתוקף בהשגחת הרבנות הראשית, תוך שהן מתעשרות שלא כדין מצרכנים, שטעו לחשוב שמדובר במוצרים בעלי אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית, אלא שבפועל, המוצרים המשווקים על ידי המשיבות אינם בעלי אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית. הטעיה זו אינה מסתכמת בציבור הצרכנים, שכן גם רשתות השיווק אשר שיווקו את מוצרי המשיבות הוטעו באופן דומה.

ה. סיכום ביניים קצר

27. המשיבות, מייבאות או משווקות לכל הפחות, 34 מוצרי מזון, חלקם רבי מכר, תוך ציון היות המוצרים כבעלי אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל, בעוד שבפועל, המוצרים ללא אישור כשרות תקף מאת הרבנות הראשית לישראל.

28. בכך למעשה, רומסות המשיבות ברגל גסה את הוראות ס' 2 ו-4 לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א1981- (להלן: "חוק הגנת הצרכן") וחוק איסור הונאה בכשרות והוראות דין נוספות, הכל תוך שהן מתעשרות על גב הצרכנים המוטעים וחמור מכך גורמות לנזקים ממוניים ולא ממוני למבקש ולחברי הקבוצה.

1. הטיעון המשפטי ביחס לעילות התביעה הנטענות של הקבוצה המיוצגות

- 1.1. עילה מכח חוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג-1983
29. כאמור, על גבי המוצרים, צוין כי המוצרים כשרים ובאישור הרבנות הראשית לישראל, כאשר בפועל המוצרים ללא אישור כשרות בתוקף, מהרבנות הראשית לישראל.
30. חוק איסור הונאה בכשרות מסדיר את נושא הכשרות במדינת ישראל. תכליתו של החוק הינה, בין היתר, הגנה על ציבור הצרכנים בישראל, באמצעות קביעת הסדרים שמטרתם למנוע הונאה באשר לכשרות המזון סעיף 1 לחוק הכשרות (ראה בג"ץ 7203/00, מעדני אביב אוסובלנסקי נ' מועצת הרבנות הראשית, פ"ד 210).
31. סעיף 5 לחוק הכשרות שכותרתו, איסור הונאה במכירה" קובע בזו הלשון:
- "העוסק במכירת מצרכים לציבור לא ימכור ולא יציע למכירה מצרך שלא ניתנה בעדו תעודת הכשר תוך הצגתו בכתב ככשר".**
32. הגוף היחיד המוסמך לתת תעודת הכשר הינו הרבנות הראשית לישראל וסמכות זו נקבעה בחוק איסור הונאה בכשרות.
33. סעיף 7 (א) לחוק הכשרות, שכותרתו, איסור הונאה ביבוא" קובע:
- "יבואן לא ישווק בישראל מצרך מיובא תוך הצגתו בכתב ככשר אלא אם כן מתקיימים לגבי המצרך תנאים אלה:**
- (1) המצרך קיבל תעודת הכשר;**
(2) לעניין מצרך מיובא שמקבל תעודת הכשר מגוף נותן הכשר - הגוף נותן ההכשר דיווח לממונה על מתן תעודת הכשר למצרך בהתאם להוראות סעיף 2(ב) שבעה ימים לפני מועד תחילת השיווק בישראל".
34. בנוסף, סעיף 10 לחוק הכשרות קובע:
- "10. חובת הצגה:**
(א) מי שבידו תעודת הכשר, יציג אותה במקום גלוי במקום עיסוקו.
(ב) לא יציג אדם תעודת הכשר כאמור בסעיף קטן (א) אלא בתקופה שבה התעודה בתוקף".
35. מהאמור לעיל עולה, שהמשיבות רמסו ברגל גסה את חוק איסור הנוראה בכשרות, באופן שהציגו, שיווקו ומשווקות מוצרים ככשרים באישור הרבנות הראשית לישראל, כאשר בפועל, המוצרים ללא אישור כשרות תקף מהרבנות הראשית לישראל.
- 2.1. הפרת חוק החוזים:
36. נוכח מעשיהן ומחדליהן של המשיבות, ניתן לקבוע כי הן הפרו את חובותיהן מכוח דיני החוזים כלפי חברי הקבוצה ובכלל זה, המשיבות הפרו את חובותיהן לקיים משא ומתן בתום לב על פי ס' 12 לחוק החוזים.
37. בין חברי הקבוצה לבין המשיבות קיימת מערכת יחסים הסכמית, שבאה לביטוי במועד רכישת המוצר, במסגרתה מתחייבות המשיבות כלפי לקוחותיהן, לגלות להם את כל הפרטים החשובים בעסקה ושלא להטעותם.
38. הטעיית המשיבות את הצרכנים באה במכירה ושיווק של המוצרים, שהוגדרו באופן מטעה כבעלי אישור כשרות מאת הרבנות הראשית לישראל, בעוד שבפועל, המוצרים ללא אישור כשרות תקף מהרבנות הראשית לישראל.

39. המשיבות הפרו את חובתה לנהוג בתום לב ובדרך מקובלת מכוח דיני תום הלב הכלליים המוחלים עליה, גם מכוח ס' 39 לחוק החוזים, הקובע כי: "בקיום של חיוב הנובע מחוזה יש לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב; והוא הדין לגבי השימוש בזכות הנובעת מחוזה".

40. להסרת ספק, ס' 61(ב) לחוק החוזים קובע כי: "הוראות חוק זה יחולו, ככל שהדבר מתאים לענין בשינויים המחוייבים, גם על פעולות משפטיות שאינן בבחינת חוזה ועל חיובים שאינם נובעים מחוזה".

41. שיווק מוצר תוך הצגתו לצרכן כבעל אישור כשרות מאת הרבנות הראשית לישראל, בעוד שבפועל, המוצר ללא אישור כשרות תקף מהרבנות הראשית לישראל, מתוך כוונה למכרו ולשווקו באופן פסול כמתואר לעיל, הינו הפרת הסכם והפרת חובת תום הלב מצד המשיבות - הן בשלב ניהול משא ומתן והן בשלב קיום החוזה. על כן, התנהלות המשיבות מחייבת את השבת התמורה שנגבתה תוך הטעיית לקוחותיה. ר' לענין זה ע"א 467/04 חיים יתח נ' מפעל הפיס (1.9.2005), בסי' 13:

"... אכן, חובת תום הלב מחייבת כל אחד מהצדדים לחוזה לנהוג ביושר, הגינות ומוסר, תוך הגשמת ציפיותיו הסבירות של הצד השני לחוזה אשר ניצב מולו. מידת תום הלב אינה מידה של חסד ולא של "חסידות" (כלשונו של כב' הנשיא). אין עניינה באלטרואיזם או בביטול חשיבות מאוויו של האחד על חשבון אלה של השני. כל תכליתה, אם נבקש למצות בקצרה, הנה ליצור בסיס משפטי-נורמטיבי המחייב את הצדדים לנהוג אחד בשני באותו האופן בו היו מצפים ורוצים שאחרים ינהגו כלפיהם. עמדתי היא שסירובו של המשיב להעביר את מנת הפרס לידי המערער, בנסיבותיו הייחודיות של המקרה שבפנינו, והיאחזותו בקרנות מזבח ההסדר החוזי המאפשר למשיב שלא לעשות כן, כך לגישתו, מהווה הפרה של החיוב לנהוג בתום לב..."

42. הפרת חובת תום לב מקימה סעדים שונים, בהקשרים שונים (בג"ץ 59/80 שירותי תחבורה ציבוריים באר שבע בע"מ נ' בית הדין הארצי לעבודה בירושלים, פ"ד לה(1) 828 (1980)), לרבות מכוח הוראות חוק החוזים תרופות. במקרה זה יש להורות למשיבות להשיב את התמורה ששילמו הצרכנים עבור מוצר שאינו מה שנחזה להיות וכן להטיל על המשיבות לשלם פיצויים בהתאם לחוק החוזים תרופות לחברי הקבוצה, מכוח הפרת חובת תום הלב בשלב המשא ומתן ובשלב קיום חוזה.

3.1. הפרת חוק הגנת הצרכן

43. סעיף 2.א(1) לחוק הגנת הצרכן הקובע כי:

"2.א) לא יעשה עוסק דבר - במעשה או במחדל, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת, לרבות לאחר מועד ההתקשרות בעסקה - העלול להטעות צרכן בכל ענין מהותי בעסקה (להלן - הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים בעסקה:

(1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;
(2) המידה, המשקל, הצורה והמרכיבים של נכס;"

...
(4) השימוש שניתן לעשות בנכס או בשירות, התועלת שניתן להפיק מהם והסיכונים הכרוכים בהם

...
(7) השם או הכינוי המסחרי של הנכס או השירות.

...
(10) החסות, העידוד או ההרשאה שניתנו ליצור הנכס או למכירתו או למתן השירות;

...
(11) התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפרט או לדגם;"

44. הנה כי כן, ביבוא ושיווק מוצרים כבעלי אישור כשרות מאת הרבנות הראשית לישראל, בעוד שבפועל, המוצרים ללא אישור כשרות תקף מהרבנות הראשית לישראל, הפרו המשיבות בהכרח, גם את הוראות

סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, בכך שהטעו את הצרכנים, ביחס לעניינים מהותיים כמפורט לעיל ואף הפרה את חובת הגילוי מכח חוק הגנת הצרכן ונראה כי נסיבות העניין ברורות כל כך, עד שאין צורך כלל להרחיב.
45. אלא שבעשותן כן, הפרו המשיבות גם את הוראות סעיף 4 לחוק הגנת הצרכן הקובע כי:

4. חובת גילוי לצרכן

(א) עוסק חייב לגלות לצרכן -

(1) כל פגם או איכות נחותה או תכונה אחרת הידועים לו, המפחיתים באופן משמעותי מערכו של הנכס;

(3) כל פרט מהותי לגבי נכס שקבע השר באישור ועדת הכלכלה של הכנסת;

אולם תהא זו הגנה לעוסק אם הוכיח כי הפגם, האיכות או התכונה או הפרט המהותי בנכס היו ידועים לצרכן.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על שירות

46. בנוסף, המשיבות כמי שייבאו המוצרים ו/או שיווקה אותם, הרי שאחריותן להטעיה נובעת גם מכח סעיף 6 לחוק הגנת הצרכן:

6. אחריות להטעיה באריזה

(א) היתה הטעיה בעיצוב הנכס או באריזתו, על גבי האריזה או במצורף לה, יראו גם את היצרן, היבואן, האורז והמעצב כמפירים את הוראות סעיף 2.

47. המוצרים נחזו כבעלי אישור כשרות מאת הרבנות הראשית לישראל, בעוד שבפועל, המוצרים ללא אישור כשרות תקף מהרבנות הראשית לישראל ולמעשה המשיבות מתעשרת על גב הצרכנים המוטעים.

48. לא תיתכן מחלוקת בדבר היותן של המשיבות "עוסק" כאמור בחוק הגנת הצרכן. בענייננו, המשיבות הציגו מצגים מטעים כלפי הצרכנים בטרם רכישת המוצרים.

49. המשיבות הפרו את הוראות חוק הגנת הצרכן, בשלב טרום ביצוע העסקה ובשלב ביצוע העסקה, כאשר לא גילו לצרכנים את האמת.

50. הפרת חובות אלה מקנה לחברי הקבוצה זכות לפיצויים, זאת מכוח חוק הגנת הצרכן ושאר הדינים שפורטו לעיל ושיפורטו להלן. קמה למשיבות החובה לפצות את כל חברי הקבוצה בגין נזקייהם מכוח ס' 31 לחוק הגנת הצרכן, תוך שס' 31(א) לחוק הגנת הצרכן קובע כי "הזכות לסעדים בשל עוולה כאמור נתונה לצרכן שנפגע מהעוולה, וכן לעוסק שנפגע, במהלך עסקו, מהטעיה כאמור בסעיף 2". ר' לעניין זה ת"צ (י-ם) 52304-05-14 ניזאר טנוס נ' חברת דואר ישראל בע"מ (15.8.2017), שם נפסק בעמ' 6: "... נמצא, אפוא, כי לקוח, לרבות לקוח עסקי, שנפגע מהטעיה, זכאי לפיצוי בגין הנזק שנגרם לו בגין ההטעיה, נזק הקשור בקשר סיבתי להטעיה...".

51. זאת ועוד, כבר נפסק, שהאיסור הוא על התנהגות העלולה להטעות ואיסור זה מופר גם אם איש לא הוטעה ולא נגרם נזק וראו לעניין זה: דני"א 5712/01, ברזני נ' בזק, תקדין:

"האיסור איסור הוא על התנהגות, ועוסק עובר על לאו של איסור הטעיה גם אם דבר שהוא עושה - במעשה או במחדל - אך "עלול להטעות" צרכן, קרא, גם אם איש לא הוטעה כלל מאותו

דבר שעשה. כנדרש מכך, ובהוראת סעיף 23(א)(1) לחוק, עוסק עובר עבירה וצפוי לעונש אם
"עשה דבר העלול להטעות צרכן בניגוד להוראות סעיף 2". סטנדרד ההתנהגות הנדרש בהוראת
סעיף 2(א) סטנדרד גבוה הוא מן המקובל בהוראות חוק אחרות".

4.1. עילה מכח חוק המכר

52. סעיף 11 לחוק המכר, התשכ"ח-1968, קובע באילו מקרים המוכר לא קיים את חיובו, ובין היתר, אם מסר:

..

(2) נכס שונה או נכס מסוג או תיאור שונה מן המוסכם;

(5) נכס שאינו מתאים מבחינה אחרת למה שהוסכם בין הצדדים.

53. העובדות המתוארות לעיל, מלמדות שהמשיבות הפרו את הוראות חוק המכר. הצרכנים ביקשו לרכוש מוצרי מזון אשר קיבלו אישור כשרות מהרבנות הראשית לישראל, אלא שבפועל, המוצרים ללא אישור כשרות בתוקף מהרבנות הראשית לישראל וזאת בניגוד להוראות מפורשות שבחוק איסור הונאה בכשרות ודינים נוספים כאמור לעיל.

5.1. עילה מכח חוק עשיית עושר ולא במשפט

54. בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע כי אין מניעה שתובע יתבע בעילות נזיקיות ובעילת עשיית עושר באופן חלופי ובלבד שלא ייפרע פעמיים באופן שיהפוך את התובע עצמו למי שמתעשר שלא כדין על חשבון הנתבע. הכלל בעניין זה נקבע בפסק הדין המנחה ע"א 290/80 ש.ג.מ. חניוניס בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(2) 633, 641 (1983) (להלן: "עניין ש.ג.מ.") ואוזכר בהסכמה במספר פסקי דין מאוחרים יותר. כך נקבע בעניין ש.ג.מ.:

"כשעומדת לתובע האפשרות לתבוע על-פי עילה עשיית עושר ולא במשפט, ועומדת לו בצדה תביעה בנזיקין, אין מניעה שיתבע על-פי שתי העילות אלטרנטיבית באותה תביעה, ובלבד שלא יגבה פעמיים בגין אותו מעשה..."

55. על הלכה ידועה זו חזר ביהמ"ש העליון גם בד"נ 20/82 אדרס חמרי בנין בע"מ נ' הרלו ג'ונס ג.מ.ב.ה., פ"ד מ"ב (1) 221 (1998).

56. ס' 1 לחוק עשיית עושר קובע כי:

"(א) מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן - הזוכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשיב למזכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שוויה.

(ב) אחת היא אם באה הזכיה מפעולת הזוכה, מפעולת המזכה או בדרך אחרת."

57. חובת ההשבה, עליה מורה חוק עשיית עושר, מתגבשת אפוא בהתקיים שלושה תנאים: זכייה בטובת ההנאה; שלא על-פי זכות שבדין; שבאה לזוכה מן המזכה.

58. התעשרות המשיבות ברורה לחלוטין ולא ניתנת להכחשה: המשיבות ייבאו ושיווקו לציבור מוצרים, אשר נחזו כבעלי אישור כשרות מאת הרבנות הראשית לישראל, בעוד שבפועל, המוצרים ללא אישור כשרות תקף מהרבנות הראשית לישראל וזאת בניגוד להוראות מפורשות שבחוק איסור הונאה בכשרות ודינים נוספים כאמור לעיל.

59. משכך, היות ועצם הפרת החובות מצד המשיבות במעשה ובמחדל מהווה הפרה של הוראות חוק הגנת הצרכן, חוק איסור הונאה בכשרות וחוק החוזים, הדבר מחייב קביעה, שכל התעשרות שבאה למשיבות מהפרת חובות המשיבות מהווה התעשרות שלא כדין ושלא על פי זכות שבדין ולצורך עילה זו אין צורך בהוכחת קשר סיבתי ו/או נזק.

60. לצד האמור, הרי שהמשיבות אף התעשרו בכך שביקשו "לעקוף" את הוראות החוק בעניין הכשרות, תוך חסכון בעלויות אלו.

6.1. הפרת ס' 63 לפקודת הנזיקין

61. מעשיהן ומחדליהן של המשיבות עולים לכדי הפרת חובה חקוקה כמובנה בס' 63 לפקודת הנזיקין. ההוראות שהופרו הן הוראות הדין שתוארו לעיל. הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הוא מסוגו של הנזק שהתכוונו אותן הוראות למנוע וחברי הקבוצה הם אלה שעליהם ביקשו המחוקק ומחוקק המשנה להגן בחיקוקים אלה.

62. על מנת לחסות תחת כנפי עוולת הפרת חובה חקוקה יש להראות קיומם של חמישה יסודות (ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113 (להלן: "עניין ועקנין"), בעמ' 139):

62.1. קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק;

62.2. החיקוק נועד לטובתו של הנזוק;

62.3. המזיק הפר את החובה המוטלת עליו;

62.4. ההפרה גרמה לניזוק נזק;

62.5. הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.

63. בנוגע להיותו של חיקוק כזה שנועד לטובת הנזוק נקבע בעניין ועקנין כי "חיקוק בא לטובתו או להגנתו של אחר, אם אותו חיקוק קובע נורמות ורמות התנהגות, אשר נועדו להגן על האינטרסים של הפרט" (שם, בעמ' 141).

64. בענייננו, קיימת חובה על פי הוראות הדין שהוזכרו, הוראות הדין נועדו לטובת חברי הקבוצה, הן הופרו על ידי המשיבות ונגרם לחברי הקבוצה נזק שהוא בדיוק הנזק אליו התכוון המחוקק.

7.1. הפרת ס' 35 ו-36 לפקודת הנזיקין

65. מעשי ומחדלי המשיבות מקימים לחברי הקבוצה עילות תביעה בגין עוולת הרשלנות, כמובנה בס' 35 ו-36 לפקודת הנזיקין, שכן המשיבות התרשלו מאחר ועשו ו/או חדלו באופן שחברות מסוגן לא היו עושות/חודלות באותן נסיבות ובעיקר מאחר שלא השתמשו במיומנות, או לא נקטו מידת זהירות, שחברות סבירות ונבונות היו משתמשות או נוקטות באותן נסיבות. הואיל והייתה למשיבות חובת זהירות ברורה כלפי הצרכנים, הרי שהתרשלותן מהווה עוולה של רשלנות.

66. המשיבות גם התרשלו ופעלו שלא כפי שיבואן ו/או משווק מזון סביר היה נוהג, בכך שגבו בפועל, סכומים האסורים לגבייה על פי הדין, בשל הטעיית הצרכנים.

67. לצרכנים של המוצרים הפגומים נגרמו נזקים כפי שפורט לעיל וכפי שיפורטו להלן.

68. קיים קשר סיבתי מובהק בין התרשלות המשיבות לנזק שנגרם לחברי הקבוצה. הדברים כה מובנים מאליהם, עד שאין כל צורך להרחיב בנושא.

8.1. יש להעביר את נטל הראיה וההוכחה לכתפי המשיבות בנסיבות המתוארות

69. בהתאם לסי' 41 לפקודת הנזיקין, מרגע שיוכח כי המשיבות נוהגת בניגוד לדין (ובענייננו הדברים ברורים), הרי שהנטל להוכיח היעדר התרשלות מצד המשיבות מוטל על כתפיהן ולא על כתפי המבקש.
70. על המשיבות הראיה להוכיח שלא הייתה לגבי המקרים שהביאו לידי נזקי חברי הקבוצה, התרשלות שהן חבות בגינה, וזאת בהתאם להוראות סי' 41 לפקודת הנזיקין, שכל יסודותיו מתמלאים כאמור בפרשת התביעה:
- 70.1. לחברי הקבוצה לא הייתה ידיעה אודות הפרת הדין של המשיבות כאמור בתובענה זאת.
- 70.2. השליטה בייצור ואריזת המוצרים נתונה למשיבות וזאת על פי מבחן היכולת הטובה ביותר למנוע את התרחשות הנזק שקבעה הפסיקה כמבחן השליטה הרלוונטי.
- 70.3. היכולת לדאוג לנדרש לשם קבלת היתר כשרות מאת הרבנות הראשית לישראל, או שלא להציג מוצרים שאינם בעלי אישור כשרות ככאלה, וודאי שמצוי בידי המשיבות.
- 70.4. מעשי המשיבות ומחדליהן הם שגרמו לנזק, מתיישבים יותר עם המסקנה שהמשיבות לא נקטו זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שהן נקטו זהירות סבירה.
71. המבקש יטען כי בהתאם להחלטת כבי' השופט פרופ' עופר גרוסקופף בת"צ (מרכז) 30028-04-11 איל יצחקי ואח' נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ ואח' (21.11.2016, סי' 77-79), הנתבע צריך להוכיח כמה מחברי הקבוצה לא ניזוקו והנטל בנושא מוטל עליו.

9.1. נזקי המבקש באופן אישי

72. כמפורט לעיל, בשל התנהלות המשיבות נגרמו למבקש הנזקים הבאים (מעבר להתעשרות המשיבות בשל חסכון בעלויות).
73. המבקש רכש כמה ממוצרי המשיבות והוא ובני משפחתו, אינם יכולים להשיב את המוצרים אשר רכשו וחלקם נצרכו באופן מלא וחלקם באופן חלקי. לפיכך, לצורך הבקשה יעמוד המבקש על השבה של הסכום ששילם עבור שמן הזית סך של 27.90 ₪ וכן בגין יחידה אחת של הערמונים בסך 4 ₪. סה"כ הנזק הממוני עומד על 31.9 ₪, אף שבפועל ייתכן שרכש וצרך יותר מכך.
74. בע"א 8037/06, שי ברזילי נ' פרינר (הדס 1987) בע"מ (2014), הובאו הדברים שלהלן:

"יחד עם זאת, אני מוצא לנכון להעיר כאן כי לא בכל מקרה שבו לקוח צרך מוצר בעקבות מעשה הטעיה, לכאורה, מצד עוסק – יהיה הצרכן זכאי להשבת הסכום ששילם בעד המוצר – כולו, או חלקו. הדבר אפשרי, לטעמי, רק במקרים חריגים ביותר – כגון זה שלפנינו – שבהם תכונותיו של המוצר שנצרך בפועל (בעקבות הטעיה מצד העוסק ותוך הסתמכותו על מצג מטעה) שונות באופן מהותי מתכונותיו של המוצר שהצרכן התכוון לצרוך, עד כי מתקיים למעשה מעין "כשלו תמורה מלא". בסיטואציה כזו השבה היא, כמובן, בלתי אפשרית ועל אף זאת הצרכן יהיה זכאי לפיצוי בגין מחיר המוצר. הדבר דומה למקרה שבו מי שרכש רכב פגום, למשל, מבלי שהמוכר גילה לו את דבר הפגם עשה תאונת דרכים ברכב בשל הפגם והרכב ניזוק total loss. הרכש יוכל עדיין לבטל את העסקה ולתבוע מהמוכר שהטעה אותו כי יחזיר לו את מלוא התמורה, אף שאין בידו להשיב למוכר את הרכב. השוו: דניאל פרידמן ונילי כהן חוזים כרך ד' עמ' 642-643 (תשע"א-2011) ועיינו גם: ע"א 607/83 אהרן נ' קרסנטי, פ"ד מב(1) 397 (1988).

כהשלמה לקביעות הנ"ל, ומבלי לטעת מסמרות בדבר, אני מוצא לנכון להפנות כאן גם לדברים הבאים, מתוך מאמרים של פרוקצ'יה וקלמנט, המאירים פן נוסף של הנזק הממוני הנובע מקיומה של "הטעיה צרכנית" במקרה קרוב לזה שבענייננו (המתקיים, לגישתם, אף ללא הסתמכות של הצרכנים על מצג-השווא) שעשויים להצדיק פיצוי חלקי בגין המחיר. וכך הם כותבים:

"...מצגי-שווא בתחום הצרכני מיועדים להציג את העסקה באור חיובי יותר מנקודת-מבטו של הצרכן מכפי שהיא בפועל. המציג מבקש להגדיל את הביקוש למוצר, ולכך נלווית בדרך-כלל גם עלייה במחירו.

עליית המחיר הינה "נזק" שנגרם לצרכן באופן סיבתי עקב המצג. נזק זה נגרם לא רק לצרכנים שהסתמכו, אלא לצרכנים כולם: גם צרכן שהחלטתו לרכוש לא נבעה ממצג-השווא, ועל-כן הוא לא הסתמך עליו, סבל בכל-זאת נזק אם שילם בעבורו מחיר העולה על זה שהיה משלם אלמלא המצג; ובאופן דומה, גם צרכן שלא נחשף כלל למצג, ולכן לא הסתמך על האמור בו, סבל נזק אם שילם בגינו מחיר גבוה יותר".

75. בנוסף, נגרם למבקש ולכל חברי הקבוצה שצרכו את מוצרי המשיבות המטעים, נזק שאינו ממוני, שבא לידי ביטוי בפגיעה באוטונומיה של הרצון החופשי וכתוצאה מכך, צריכת מוצר ללא אישור בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל.

76. די בכך שהמשיבות הפרו את הוראות חוק הגנת הצרכן, חוק איסור הונאה בכשרות, חוק התוזים וחוק המכר תוך שהן הטעו את הצרכנים בנוגע לאופי המוצר, לטיבו וכיוצ"ב, על מנת לקבוע שנשלל כוח הבחירה של צרכני מוצרי המשיבות, לעניין רכישת המוצרים, זאת מבלי לגרוע מהעובדה שמדובר בתחושות משמעותיות ועוצמתיות של כעס והונאה מעצם צריכת מוצרים ללא אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל, אף שהוצגו ככאלה.

77. גילוי מחדלי ומעשי המשיבות אודות הטעייתן בנוגע למוצרים, גרם למבקש תחושות שליליות, של ניצול, תסכול, כעס ועוגמת נפש, בשל הגילוי אודות הטעייתו על ידי המשיבות, תוך ניצול הידע הרב שבידיהן לשם התעשרות על גבו. לגבי נזקי הקבוצות הנוגעים ביכולת הבחירה, מופנה בית המשפט הנכבד בין היתר לע"א 10085/08, **תנובה מרכז שיתופי נ' עזבון המנוח תופיק ראזי**, תקדין; כן ראו ע"א 1415/13 לב נ' היינץ רמדיה, תקדין.

78. המבקש מעריך את הנזק הלא ממוני שנגרם כתוצאה ממעשי המשיבות ובמיוחד צריכת מוצרי מזון ללא אישור כשרות בתוקף מטעם הרבנות הראשית לישראל ואף שהוצגו ככאלה, על ידו ועל ידי בני משפחתו, בסך 300 ₪.

10.1. הנזק לחברי הקבוצה

79. בשלב זה, אין בידי המבקש יכולת להעריך במדויק את הנזק לחברי הקבוצות בהיעדר נתונים רלוונטיים, להערכת המבקש מדובר בסכום הגבוה מ-2.5 מיליון ₪, בשל היקף המכירות של המוצרים המפריים.

80. כאמור לעיל, המשיבות מייבאות ומשווקות עשרות מוצרים, תחת המותג, שווה", "מחנה יהודה" ו"יש", ללא אישור בתוקף מאת הרבנות הראשית לישראל, אף שהוצגו ככאלה, על פני תקופה ארוכה ורק על פי העולה מקטלוג המשיבות **מדובר בכ- 40 מוצרים תחת מותג הבית של המשיבות "שווה"** וכאמור המשיבות משווקות את מוצריהן תחת **מותגים שונים** ("יש" ו"מחנה יהודה") כך שמדובר בכמות גדולה יותר מהקיימת בקטלוג המשיבות ומכאן שאין ספק שהנזק המצרפי הינו למעלה מ-2,500,000 ₪.

81. עוד יוזכר כי על פי החלכה, הכרעה בעניין חישוב וכימות הנזק אינה נדרשת בשלב הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, אלא רק לאחריה, ככל שתאושר (ר' לדוגמא: ת"צ 14144-05-09 הראל נ' לנדמארק (27.12.2012); ת"צ 29520-03-13 לייטקום (ישראל) בע"מ נ' הבס השקעות (1960) בע"מ (19.7.2015)).

11.1. הסעדים הנתבעים

82. לאור האמור לעיל, המבקש יבקש את בית המשפט הנכבד, לקבוע כי על המשיבות להשיב לכל אחד ואחד מחברי הקבוצה, את הסכום ששילם, עבור כל מוצר שנמכר לו על ידי המשיבות ככשר באישור הרבנות הראשית לישראל, כאשר הוא אינו בעל אישור כשרות בתוקף וזאת תוך הצמדת סכום ההשבה, החל מיום רכישתו ועד למועד ההשבה בפועל.

83. כן יתבקש בית המשפט הנכבד, להורות למשיבות, לפצות את כל אחד מחברי הקבוצה, בסך של 100 ש"ח, בגין הנזק הלא ממוני שנגרם לחברי הקבוצה, מצריכת מוצרים שאינם בעלי תעודת כשרות בתוקף, תוך הצגתם ככאלה.

84. כן יתבקש בית המשפט הנכבד, להוציא תחת ידו, צו מניעה, המופנה אל המשיבות והמורה להן להימנע ממכירת מוצרים הנחזים להיות בעלי תעודת כשרות, כאשר הם אינם בעלי תעודת כשרות בתוקף.

ז. התקיימות התנאים לאישור התובענה כתובענה ייצוגית

85. כפי שנפרט להלן, בענייננו קיימת עילה ייצוגית, המשותפת לכלל חברי הקבוצה.

86. התובענה עומדת בתנאי סי' 8 לחוק, קרי: התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה; בירור התביעה כתובענה ייצוגית הוא הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין ועונה גם על האינטרס הציבורי; קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה יוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב.

ח. הבקשה לאישור תביעה ייצוגית מעוררת שאלות משותפות

87. השאלות המשותפות של עובדה ומשפט במקרה זה הינה:

1.1. האם מעשי ו/או מחדלי המשיבות מהווים הפרה של חוק הגנת הצרכן?

1.2. האם המשיבות מקיימות את חובת הגילוי החלה עליהן?

1.3. האם מעשי ו/או מחדלי המשיבות מהווים הפרה של חוק המכר?

1.4. האם המשיבות הטעו את הצרכנים, עת ייבאו או שיווקו מוצרי מזון המוצגים ככשרים ובעלי אישור הרבות הראשית לישראל בעוד שבפועל הם אינם בעלי אישור כשרות בתוקף מאת הרבנות הראשית?

1.5. האם המשיבות נהגו בחוסר תום כלפי המבקש וחברי הקבוצה?

1.6. האם המשיבות הפרו חובה חקוקה?

1.7. האם המשיבות התרשלו, במעשה או במחדל?

1.8. מה הנזק שנגרם בגין כך לחברי הקבוצה?

1.9. האם המשיבות התעשרו שלא כדין כלפי המבקש וחברי הקבוצה?

1.10. מה הם הסעדים המגיעים לחברי הקבוצה?

88. יודגש, ההלכה הפסוקה מורה שלא נדרשת זהות מוחלטת של כל השאלות הטעונות הכרעה, העובדתיות והמשפטיות. דרישה כזו תסכל את תכלית התובענה הייצוגית ותהפוך את השימוש בה לבלתי אפשרי. לפיכך, אומצה הגישה לפיה די בכך שהשאלות העיקריות העומדות במוקד הדיון, משותפות לכלל חברי הקבוצה. לעניין זה ר' רע"א 8332/96 שמש נ' דן רייכרט ואח', פ"ד נה (5) 296, 276 (להלן: "עניין רייכרט"); רע"א 4556/94 טצת ואח' נ' זילברשץ, פ"ד מט(5) 774, 788 (להלן: "עניין טצת"), שם נקבע:

"די בכך שהיסוד המשותף מהווה מרכיב מהותי בהתדיינות. עד כמה שיש לאחד מהקבוצה עניין שהוא מיוחד לו - כגון נזק מיוחד - ניתן לבררו בשלב האינדיבידואלי, אשר יבוא לאחרי סיום השלב הקבוצתי, ולאחר שנקבעה בו שאלת האחריות של הנתבעים."

89. לפיכך, מתקיימים במקרה דנן העיקרון והמהות לפיהם ניתן וראוי לצרף כלל חברי הקבוצה לתובענה אחת - וזאת כיוון שהשאלות בעובדה ובמחלוקת אשר עשויות להימצא במחלוקת בכל התביעות האפשריות נגד המשיבות חוזרות על עצמן.

ט. תובענה ייצוגית - דרך יעילה והוגנת

90. המבקש יטען כי בירור התובענה על דרך של תובענה ייצוגית הינו הדרך היעילה וההוגנת לצורך הכרעה במחלוקת בנסיבות העניין דן, וזאת מאחר ומדובר בקבוצה גדולה של פרטים, שניזוקו בשל התנהלות המשיבות. אין ספק כי הדרך הראויה לבירור העניין הינה באמצעות תובענה ייצוגית ולא באמצעות תובענות פרטיות, אשר אם תוגשנה, תיצורנה קושי ומעמסה בלתי נסבלת על מערכת המשפט.

91. הסוגיה העיקרית העומדת בבסיסה של התובענה, נוגעת להפרת חובות המשיבות כלפי חברי הקבוצה, כפי שהובהר לעיל. אין ספק כי התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט שהן משותפות. בנסיבות המתוארות לעיל, ישנה אפשרות סבירה בהחלט שהשאלות המשותפות השנויות במחלוקת תוכרעה בתובענה לטובת חברי הקבוצה.

92. על פי הדין והפסיקה, על המבקש להכיר בתובענה כייצוגית, להראות כי סיכויי הצלחת התובענה סבירים (ע"א 2967/95 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו בע"מ, (פ"ד נא 2) 312).

93. שלב האישור הינו שלב מקדמי ואינו דיון מלא בתובענה גופה (ר' למשל עניין טצת). לפיכך, סיכויי ההצלחה אותם יש להוכיח הם ברמה של: "אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה".

1. ט. הלימות הייצוג

94. במקרה דנן, אין ספק כי עניינן של הקבוצה ינוהל וייצג באופן היעיל והטוב ביותר ע"י נציג ראוי והולם. תנאי זה מתקיים והמבקש מודע לנושא.

95. תביעת המבקש מוגשת בתום לב. ב"כ המבקש עוסק מזה שנים רבות בניחול תובענות ייצוגיות.

96. אינטרס המבקש בהצלחת התביעה גבוה מאוד, בדיוק כמו זה של חברי הקבוצה. התביעה מבוססת על שאיפה כנה לאכיפת הדין ופיצוי הציבור הנפגע בגין נזקיו. המבקש מאמין בתום לב וברצינות רבה כי סיכויי ההצלחה של התביעה הינם גבוהים ביותר, הואיל והיא מבוססת על עובדות מוצקות והואיל והוראות הדין מצדיקות חיוב המשיבות במתן הסעדים הנתבעים לחברי הקבוצה.

97. לאור האמור לעיל, אין ספק כי המבקש ובי"כ ייצג וינהל את עניינם של כלל חברי הקבוצה שייצוגם מבוקש בתום לב, בדרך מקצועית וראויה.

2. ט. גמול ושכ"ט מבוקשים

98. בהתאם לאמור בתקנות 2(א)(11) ו-12 לתקנות תובענות ייצוגיות, מבוקש מבית המשפט הנכבד לפסוק גמול למבקש בגין פעולותיו לטובת חברי הקבוצה. מוצע להלן, כי גמול המבקש יהא 5% מהסכום שיפסוק ביהמ"ש הנכבד לטובת הקבוצה.

99. כן מבוקש מביהמ"ש הנכבד לפסוק שכ"ט שישולם לבי"כ המבקש והקבוצה, במדרגות האחוזים שנקבעו בפסיקת ביהמ"ש העליון בעניין רייכרט.

י. אחרית דבר

100. לבית משפט נכבד זה סמכות לדון בתביעה זו.

101. אשר על כל האמור לעיל מתבקש ביהמ"ש הנכבד :

101.1. לזמן את המשיבות לדין, לדון בתביעת חברי הקבוצה ולפסוק לחברי הקבוצה את הסעדים המבוקשים.

101.2. במסגרת הדיון בתובענה הייצוגית - להורות למשיבות להגיש ולמסור למבקש כל חומר ונתונים שבידיה לצרכי ברור התביעה, קביעת גודל הקבוצה - אם יוכחש ע"י המשיבות, חישוב סכום הפיצוי וכן כל פרט או נתון אחר.

101.3. ליתן את הסעדים שנתבקשו בגוף התביעה לגבי התובענה הייצוגית, לרבות לעניין גמול המבקש, הוצאותיו ושכ"ט עוה"ד המייצג את הקבוצה.

101.4. כמו כן, מתבקש ביהמ"ש הנכבד לחייב את המשיבות בתשלום הוצאות המבקש, לרבות שכ"ט עו"ד, בצירוף מע"מ כדין ולרבות החזר הוצאותיו, כשכל הסכומים נושאים ריבית והפרשי הצמדה מיום פסיקתם ועד למועד התשלום המלא בפועל.

101.5. ליתן כל סעד אחר או נוסף שיהיה צודק ונכון בנסיבות העניין.

102. בקשת אישור זו נתמכת בתצהיר המבקש.

103. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה ולתובענה דנא ולחייב המשיבות בגינה.

ברק רוך, עו"ד
ב"כ המבקש